

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งพัฒนาโมเดลการวัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้และประเมินสมการโครงสร้างเชิงสาเหตุพระระดับที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2555 ใน 5 จังหวัด คือ นราธิวาส ยะลา ปัตตานี สตูล และสงขลา จำนวน 223 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และนักเรียน จำนวน 1,345 คน ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จำนวน 56 แห่ง โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (Two – stage Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ทำนายระดับนักเรียน ได้แก่ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร พฤติกรรมการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน และเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ตัวแปรทำนายระดับโรงเรียน ได้แก่ คุณภาพการสอนของครู คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหาร และบรรยากาศโรงเรียน ตัวแปรตามคือ ประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) ผลผลิตเชิงวิชาการ (Academic Output) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศาสนา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสามัญ 2) ผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ (Non – academic Output) วัดจากตัวแปรสังเกตได้ 9 ตัว ได้แก่ คุณธรรมและจริยธรรมตามวิถีอิสลาม ความสนใจในสิ่งที่เรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ความเป็นอยู่ที่ดีในโรงเรียน ความตั้งใจในสิ่งที่เรียน แรงจูงใจต่อสิ่งที่เรียน เจตคติต่อการบ้าน การบูรณาการทางสังคมในห้องเรียน และมนทัศน์เกี่ยวกับวิชาการ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม 3 ฉบับ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสำหรับนักเรียน ฉบับที่ 2 แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร คุณภาพเครื่องมือของแบบสอบถามในการวัดตัวแปรแฝงในแต่ละฉบับ ด้านอำนาจจำแนก (Discrimination) และด้านความเที่ยง (Reliability) ด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าอยู่ในเกณฑ์สูง มีค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) อยู่ระหว่าง .209 – .821 และมีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .862 – .970 ผลการวิเคราะห์เชิงยืนยันของตัวแปรแฝง 7 ตัวแปร คือ ประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เศรษฐฐานะ

ของผู้ปกครอง คุณภาพการสอนของครู คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ภาวะผู้นำด้านวิชาการ ของผู้บริหาร และบรรยากาศโรงเรียน พบว่าตัวแปรแฝงทั้ง 7 ตัว มีความตรงเชิงโครงสร้าง และสามารถวัดได้ด้วยแปรสังเกตได้หรือบ่งชี้ในแต่ละโมเดลได้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยายเพื่อศึกษาและอธิบายลักษณะการแจกแจงของตัวแปร วิเคราะห์เพื่อคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นทางสถิติ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันชั้นระดับเดียว (Single Level CFA) และองค์ประกอบเชิงยืนยันขั้นพหุระดับ (Multilevel CFA) เพื่อตรวจสอบ ความตรงเชิงโครงสร้างของรูปแบบการวัดตัวแปรแฝง วิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ภายในชั้น (ICC) เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการนำตัวแปรไปวิเคราะห์พหุระดับ สำหรับรูปแบบเชิงสาเหตุ พหุระดับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ วิเคราะห์ ตรวจสอบความตรงของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของแปรจัดประเภท 4 ตัวแปร คือ ภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร ของนักเรียน อาชีพของผู้ปกครอง การศึกษาของผู้ปกครอง และรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนมีการใช้ภาษาไทยและภาษามลายูเมื่ออยู่บ้านมีสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน เป็นน่านสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครอง ส่วนมากไม่รับราชการ มีจำนวนน้อยมากที่ประกอบ อาชีพรับราชการ และส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นผลให้มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท/ เดือน และมีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่ใกล้เคียงกัน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิจัย พบว่า ตัวแปร สังเกตได้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางถึงสูง ตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้ ของประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลิตเชิงวิชาการ คือตัวแปรสังเกตได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศาสนา มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 49.453 และตัวแปรสังเกตได้ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาสามัญ มีผลการเรียนเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างดี (2.994) สำหรับตัวแปรสังเกตได้ ที่เป็นตัวบ่งชี้ของประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยปานกลางถึงสูง ทั้งนี้ตัวแปรสังเกตได้ระดับนักเรียนและระดับ โรงเรียน ส่วนใหญ่มีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

3. ความตรงเชิงโครงสร้างของตัวแปรหลักในการวิจัย

3.1 ตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความตรงเชิงโครงสร้างโมเดลวัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยแบ่งตัวแปรเกณฑ์วัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ออกเป็น 2 ตัวแปรคือ ผลผลิตเชิงวิชาการ และผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ

3.2 ตัวแปรพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โมเดลวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ มีความตรงสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ สมรรถภาพของแรงจูงใจ ทักษะต่อการเรียนรู้ ความสนใจและความอดทน กลยุทธ์และความยืดหยุ่น ตามลำดับ

3.3 ตัวแปรเสถียรฐานะของผู้ปกครอง โมเดลวัดเสถียรฐานะของผู้ปกครอง มีความตรงสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ อาชีพ การศึกษา รายได้ ตามลำดับ

3.4 ตัวแปรคุณภาพการสอนของครู โมเดลคุณภาพการสอนของครู มีความตรงสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด องค์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน ความสามารถด้านการวัดและประเมินผล บุคลิกภาพของครู เจตคติต่อการสอน ตามลำดับ

3.5 ตัวแปรคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โมเดลคุณภาพชีวิตการทำงานของครู มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ การได้รับค่าตอบแทนที่ยุติธรรม ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การพัฒนาศักยภาพของสมาชิก ความมั่นคงในหน้าที่การงาน การบูรณาการทางสังคม การมีธรรมนุญองค์กร ความมีชีวิตที่สมบูรณ์ ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในสังคม ตามลำดับ

3.6 ตัวแปรภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร โมเดลวัดตัวแปรภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ การกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนและวิสัยทัศน์ของโรงเรียน การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร การเสริมแรงจูงใจบุคลากรและนักเรียน การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู การนิเทศติดตามและประเมินผลการเรียน การปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายตามลำดับ

3.7 ตัวแปรบรรยากาศของโรงเรียน โมเดลวัดตัวแปรบรรยากาศของโรงเรียน มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวบ่งชี้ที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ สิ่งแวดล้อมการบริหารและการจัดการ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางวิชาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามในการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดพุทธระดับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันชั้นพุทธระดับ (Multilevel CFA) ของโมเดลการวัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ค่า $\chi^2 = 77.677$, $df = 76$, $\chi^2/df = 1.022$, $p = .425$, RMSEA = .013, CFI = 1.000, TLI = .999, SRMR_w = .017, SRMR_u = .098

ทั้งนี้ตัวแปรเกณฑ์วัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านผลผลิตเชิงวิชาการ และด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ สำหรับตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรผลผลิตเชิงวิชาการ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศาสนา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสามัญ และตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ ได้แก่ คุณธรรมและจริยธรรมตามวิถีอิสลาม ความสนใจในสิ่งที่เรียน ความสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน ความเป็นอยู่ที่ดีในโรงเรียน ความตั้งใจในสิ่งที่เรียน แรงจูงใจต่อสิ่งที่เรียน เจตคติต่อการบ้าน การบูรณาการทางสังคมในห้องเรียน และมโนทัศน์เกี่ยวกับวิชาการ

2. ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำแนกระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน

2.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการศึกษาความสามารถในการทำนายตัวแปรทำนายระดับนักเรียน (Micro Level Unit) ผลการวิเคราะห์เบื้องต้นพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2 = 269.229$, $df = 169$, $p = .000$, RMSEA = .027, CFI = .984, TLI = .981, SRMR = .032 เป็นไปตามเกณฑ์ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรแฝงภายในโมเดล พบว่า ไม่มีตัวแปรทำนายใดมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลผลิตเชิงวิชาการ เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลของตัวแปรทำนายที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ พบว่า ปัจจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรเศรษฐกิจของผู้ปกครองส่งผลทางอ้อมเชิงลบผ่านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนต่อประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 9.3

ทั้งนี้ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน ความรู้พื้นฐานของนักเรียน ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารของนักเรียน ส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 23.2

2.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับโรงเรียน

ผลการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ระดับโรงเรียน มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2 = 1786.708$, $df = 366$, $\chi^2/df = 4.882$, $p = .000$, RMSEA = .069, CFI = .957, TLI = .937, SRMR = .105 เป็นไปตามเกณฑ์ เมื่อพิจารณา ค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรแฝงภายใน โมเดลสมการ พบว่า ตัวแปรทำนายมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ คุณภาพการสอนของครู บรรยากาศโรงเรียน ทั้งนี้มีตัวแปรคุณภาพชีวิตการทำงานของครู และภาวะผู้นำทางด้านการวิชาการของผู้บริหาร มีอิทธิพลเชิงลบต่อประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ มีค่า สัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 16.9 ตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลผลิตเชิงวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ คุณภาพการสอนของครู และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยมีตัวแปรบรรยากาศโรงเรียน และตัวแปรคุณภาพชีวิตการทำงานของครู มีอิทธิพล เชิงลบ ต่อประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลผลิตเชิงวิชาการ มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 2.3

ปัจจัยคุณภาพการสอนของครู ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากบรรยากาศโรงเรียน และได้รับอิทธิพลทางลบจากคุณภาพชีวิตการทำงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 59.8

ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 84.3

ผลการพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างพหุระดับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการตรวจสอบความตรงหรือความสอดคล้องของโมเดลพหุระดับประสิทธิผล โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ในระดับนักเรียนและระดับ โรงเรียน พบว่าประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความผันแปรตามการรับรู้ของนักเรียน แต่ละบุคคลและระดับ โรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2 = 1127.684$, $df = 624$, $\chi^2/df = 1.807$, $p = .812$, RMSEA = .031, CFI = .947, TLI = .938, SRMR_w = .016, SRMR_b = .136 เป็นไปตามเกณฑ์

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพระดันดับของตัวแปรแฝงในโมเดลระดับนักเรียน เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลของตัวแปรทำนายปัจจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน และเสริมฐานะของผู้ปกครอง พบว่า ไม่มีตัวแปรทำนายใดมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตเชิงวิชาการ

ตัวแปรความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน เพียงตัวแปรเดียวเท่านั้น มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 5.3

2. โมเดลระดับโรงเรียน ประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตเชิงวิชาการ ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากคุณภาพการสอนของครู ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และได้รับอิทธิพลโดยรวมเชิงบวกจากปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 32.4

ทั้งนี้ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 81

ปัจจัยคุณภาพการสอนของครูได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 74.3 และปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหาร ได้รับอิทธิพลทางตรงจากความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 79.5

เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า คุณภาพการสอนของครู มีขนาดอิทธิพลสูงสุด รองลงมา ความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร และบรรยากาศโรงเรียน ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุพระดันดับที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยเสนอประเด็นการอภิปราย 3 ประเด็น ประเด็นแรก ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดพระดันดับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประเด็นที่สอง ปัจจัยเชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจำแนกเป็นระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน และประเด็นที่สามคือ ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบพระดันดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดพุทธระดับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาโมเดลการวัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยบูรณาการจากโมเดลการวัดประสิทธิผลโรงเรียนของ Van Damme et al. (2002, pp. 396 – 397) ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ผลผลิตเชิงวิชาการ และผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ และในองค์ประกอบของผลผลิตเชิงวิชาการ มีตัวบ่งชี้เดียวคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสามัญ และในองค์ประกอบของผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ มี 8 ตัวบ่งชี้ คือ ความสนใจในสิ่งที่เรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ความเป็นอยู่ที่ดีในโรงเรียนความตั้งใจในสิ่งที่เรียน แรงจูงใจต่อสิ่งที่เรียน เจตคติต่อการบ้าน การบูรณาการทางสังคมในห้องเรียนและมโนทัศน์เกี่ยวกับวิชาการ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาศาสนา ในองค์ประกอบของผลผลิตเชิงวิชาการ และตัวบ่งชี้คุณธรรมและจริยธรรมตามวิถีอิสลามในองค์ประกอบของผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ ที่ได้จากการทำสนทนากลุ่ม (Focus Group) ทำให้ได้ตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบผลผลิตเชิงวิชาการ 2 ตัวและตัวบ่งชี้ในองค์ประกอบผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ 9 ตัว ตามลำดับ ผลการวิจัยพบว่า โมเดลการวัดมีความตรงเชิงโครงสร้าง และมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ $\chi^2 = 39.764$, $df = 34$, $p = .000$, $\chi^2/df = 1.170$, RMSEA = .014, CFI = .999, TLI = .998 เป็นไปตามเกณฑ์ ทั้งนี้ค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปรแฝงผลผลิตเชิงวิชาการ และตัวแปรแฝงผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ เมื่อจัดความแปรปรวนของตัวแปรอื่น ๆ ออกไปแล้ว พบว่ามีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรไม่มากพอ ($<.29$) ที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบได้ ดังนั้นในการวิจัยในครั้งนี้จึงแยกตัวแปรเกณฑ์วัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามออกเป็น 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรแฝงผลผลิตเชิงวิชาการ และตัวแปรแฝงผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Van Damme et al. (2002) ที่พบว่าองค์ประกอบของประสิทธิผลโรงเรียนวัดจาก ผลผลิตเชิงวิชาการ และผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง

สาเหตุที่ผู้วิจัยได้แยกตัวแปรออกเป็น 2 ตัวออกจากกัน เพราะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา มีการจัดการเรียนการสอน 2 หลักสูตรในโรงเรียนเดียวกัน คือ วิชาศาสนาและวิชาสามัญ ทำให้การจัดการศึกษาขาดการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ไม่สามารถเชื่อมโยงหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน เนื่องจากโรงเรียนเหล่านี้ขาดผู้บริหารมืออาชีพ ผู้บริหารไม่มีความรู้ด้านการบริหารจัดการ เพราะการบริหารโรงเรียนส่วนใหญ่สืบทอดกันมาจากระบบเครือญาติ (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2549; ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ, 2551) ลักษณะนี้ทำให้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีการพัฒนาหลักสูตรการสอนที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาทั้งสองส่วนได้เข้ากัน

อย่างสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ รุ่ง แก้วแดง (2548) พบว่า การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา ขาดการบูรณาการระหว่างความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาสาระรายวิชา สัมพันธ์กับสาระความเข้าใจด้านศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม การเรียนการสอนมีลักษณะแยกออกจากวิถีชีวิตที่แท้จริงพึงเรียนรู้ทั้งทางความรู้คู่คุณธรรม ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ผลการตรวจสอบความตรงโมเดลการวัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามดังกล่าว เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในระดับนักเรียน (Micro Level Unit) อาจละเลยผลในระดับโรงเรียน (Macro Level Unit) ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตรวจสอบความตรงของรูปแบบการวัดทุกระดับก่อน ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันทุกระดับ (Multilevel CFA) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์รูปแบบสองกลุ่มไปพร้อม ๆ กัน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันทุกระดับ (Multilevel CFA) ของโมเดลการวัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความตรงเชิงโครงสร้าง หรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ค่า $\chi^2 = 77.677$, $df = 76$, $\chi^2/df = 1.022$, $p = .425$, $RMSEA = .013$, $CFI = 1.000$, $TLI = .999$, $SRMR_u = .017$, $SRMR_e = .098$ เป็นไปตามเกณฑ์ทุกตัว แสดงว่าโมเดลการวัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความตรงเชิงโครงสร้าง และมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ทำให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ ตัวแปรที่คัดสรรที่เป็นตัวบ่งชี้ในการวัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามล้วนมีอิทธิพลและเป็นตัวบ่งชี้ที่ใช้วัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้ และสอดคล้องกับบริบทโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาครั้งแรก จึงควรมีการตรวจสอบความตรงของโมเดลที่ซ้ำอีกครั้ง

2. ปัจจัยเชิงสาเหตุของประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ จำแนกระดับนักเรียน และระดับโรงเรียน

การอภิปรายส่วนนี้ผู้วิจัย แบ่งการอภิปรายออกเป็น 2 ประเด็นย่อย ดังนี้

2.1 ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับนักเรียน

2.1.1 การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับนักเรียนระดับเดียว พบว่าปัจจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน และเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านผลผลิตเชิงวิชาการ ที่เป็นเช่นนี้เพราะตัวแปรดังกล่าวมีความแปรปรวนไม่เพียงพอที่จะทำนายประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตเชิงวิชาการได้ และอาจมี

ปัจจัยอื่นร่วมด้วยในระดับเดียวกัน หรือจากระดับที่สูงกว่าร่วมด้วย เช่น คุณภาพการสอนของครู และภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของชิดชนก เจริญเชาว์ และคณะ (2541) พบว่า มีคุณลักษณะ 3 ด้าน ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ องค์ประกอบด้านบริหารโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของครู และคุณลักษณะของนักเรียน

2.1.2 ปัจจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และได้รับอิทธิพลทางเชิงบวกจากความรู้พื้นฐานของนักเรียน ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน และปัจจัยการใช้ภาษาในการสื่อสารของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แสดงว่าถ้านักเรียนมีความรู้พื้นฐานดี มีผู้ปกครองเอาใจใส่ต่อการเรียนอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และได้รับการส่งเสริมการใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้น ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการในที่สุด เพราะความรู้พื้นฐานเดิม เป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลการประสพผลสำเร็จหรือไม่ประสพผลสำเร็จในการเรียนรู้ของผู้เรียน การมีความรู้พื้นฐานเดิมอยู่มากจะเป็นรากฐานสำคัญช่วยให้เรียนรู้ได้มากขึ้น เร็วขึ้น และมั่นคงขึ้น เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจก็ย่อมตั้งใจเรียน ไม่เกิดความคับข้องใจหรือวิตกกังวล สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุชีรา มะหิเมือง (2547) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์และพัฒนาก้าวทางวิชาการ: การวิเคราะห์มูลค่าเพิ่ม พบว่า ตัวแปรภูมิหลังของนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุบิน ยุระรัช (2547) ศึกษาการสร้างโมเดลตามระดับของข้อมูล ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยใช้โปรแกรมเอ็มแอลวิน พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพนักเรียนประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน และพฤติกรรมของมารดาในการส่งเสริมการเรียนของบุตร และสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักวิชาการหลายท่าน ว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลหรือส่งผลในรูปแบบที่เป็นสาเหตุทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย คือ ความถนัดทางภาษาและเจตคติต่อวิชาภาษาไทย (พัชรา ทศนวิจิตรวงศ์, 2540; ดวงเดือน คันทพรหม, 2543; มิณช์มนัส วรรณมหินทร์, 2544) รวมถึง สุชาดา อินทรกำแหง ณ ราชสีมา (2545) ที่ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านภาษาถิ่น คือการใช้ภาษาถิ่นในการเรียนการสอน การใช้ภาษาถิ่นในชุมชนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักศึกษา

2.1.3 ปัจจัยความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่า หากปัจจัยความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียนสูงจะส่งผลให้ผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการเพิ่มสูงขึ้นด้วย ที่เป็นเช่นนี้เพราะครอบครัวเป็นหน่วยที่ทำหน้าที่อบรมนักเรียนได้ใกล้ชิดที่สุด (นพมาศ ชีรเวทิน, 2542, หน้า 11) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการผลักดันเยาวชนให้เข้าสู่วงวนแห่งปัญหาหรือจะเหนี่ยวรั้งเยาวชนให้ห่างไกลปัญหาในขณะเดียวกัน (ธวัชชัย พินประเสริฐ, 2545, หน้า 21) มีนักวิชาการหลายท่าน พบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลการเรียนของนักเรียน คือ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในบ้านของนักเรียน (ชิดชนก เชิงเชาว์ และคณะ, 2541; สุชาดา อินทรกำแหง ณ ราชสิมา, 2545; เยาวเรศ จันทะแสน, 2545; จิราพร ชุนนะ, 2540)

2.1.4 ปัจจัยเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ไม่ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ส่งผลทางอ้อมเชิงลบผ่านพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน มีขนาดอิทธิพล -.012 อธิบายได้ว่า ปัจจัยเศรษฐกิจของผู้ปกครองในจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งวัดจาก ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพ และรายได้ มีผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามน้อยมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะศาสนาอิสลามได้ตระหนักถึงความสำคัญขององค์ความรู้และไม่คำนึงว่าความรู้นั้นจะเป็นความรู้ทางโลกหรือทางธรรม และไม่คำนึงว่าความรู้นั้นจะมาจากผู้ใดเพราะความรู้ในอิสลามนั้นเป็นความรู้ที่บูรณาการ (อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2551, หน้า 52; นูรีฮัน คอเลาะ, 2551, หน้า 17) การศึกษาในศาสนาอิสลามจึงเป็นการศึกษาตลอดชีวิต และเป็นการศึกษาที่ไม่แยกจากชีวิต แต่เป็นการผสมกลมกลืนกับการดำเนินชีวิตของบุคคล เพราะถือว่ามีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อบุคคล สังคม และประเทศชาติ (วิสูตร เลาะวิถิ, 2544, หน้า 19) ดังโองการจากเอกองคัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา) ทรงตรัสว่า (17: 36)

“และเจ้าอย่าดำรงอยู่บนสิ่งที่ท่านไม่รู้ แท้จริงหู และตา และหัวใจ ทุกสิ่งเหล่านั้นจะถูกสอบสวน” (อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2551, หน้า 53)

และโองการที่ความว่า “ดังนั้นเจ้าจงสอบถามผู้ที่มีความรู้เถิด หากมั่นใจว่าพวกเขารู้ (16: 43)” (อิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต, 2551, หน้า 52)

และดังคำกล่าววัจนะของศาสนทูต มุฮัมมัด อัลฮาดิษที่ว่า “การศึกษาเป็นสิ่งที่บังคับทั้งชายและหญิง” รายงาน โดย อะหมัดและอิบนุมาญะฮฺ รวมถึงคำกล่าวอัลฮาดิษที่ว่า

“ท่านทั้งหลาย จงรีบแสวงหาความรู้เถิดเพราะหะดีษอันได้จากผู้ถือศัจจะนั้น ย่อมประเสริฐกว่าโลกนี้ และสิ่งที่อยู่บนโลกนี้ทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นทองและเงินก็ตาม” รายงาน โดย อรรอบิอะฮฺ จาก ยาบีร บิน อับดิลละฮฺ

ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของมุสลิมทุกคนต้องศึกษาหาความรู้ ถึงแม้จะมีเศรษฐกิจอย่างไรก็ตาม ทั้งนี้ข้อค้นพบในการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลินดา นาค โปย (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงสาเหตุทุกระดับที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาครู คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ พบว่า อาชีพของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักศึกษาครูคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์

2.1.5 ปัจจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนได้รับอิทธิพลทางเชิงบวกจากความรู้พื้นฐานของนักเรียน ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน และปัจจัยการใช้ภาษาในการสื่อสารของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่า หากนักเรียนมีความรู้พื้นฐานดี ได้รับการเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน และได้รับการส่งเสริมทางด้านภาษาในการสื่อสาร จะช่วยให้พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น

2.2 ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับโรงเรียน

การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับโรงเรียนระดับเดียว ค่าสัมประสิทธิ์ขนาดอิทธิพลของตัวแปรแฝงภายในโมเดลสมการ พบว่า ตัวแปรทำนายมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่อประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ คุณภาพการสอนของครู บรรยากาศโรงเรียน ทั้งนี้มีตัวแปรคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู และภาวะผู้นำทางด้านการวิชาการของผู้บริหาร มีอิทธิพลเชิงลบต่อประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 16.9 และตัวแปรทำนายที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลผลิตเชิงวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ คุณภาพการสอนของครู และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โดยมีตัวแปรบรรยากาศโรงเรียน ตัวแปรคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู มีอิทธิพลเชิงลบต่อประสิทธิผลโรงเรียนด้านผลผลิตเชิงวิชาการ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 2.3

ปัจจัยคุณภาพการสอนของครู ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากบรรยากาศโรงเรียน และได้รับอิทธิพลทางลบจากคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 59.8 และคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูได้รับอิทธิพลทางตรงจากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 84.3

ทั้งนี้ผู้วิจัยขออภิปรายในแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับโรงเรียน ดังนี้

2.2.1 ปัจจัยคุณภาพการสอนของครู มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตเชิงวิชาการ และด้านผลผลิต

ที่ไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และปัจจัยคุณภาพการสอนของครู ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเมื่อบรรยากาศโรงเรียนดีจะช่วยให้อุณหภูมิการสอนของครูเพิ่มขึ้นสูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรวรรณ เจนวานิชยานนท์ (2537) ในประเด็นที่ว่า คุณภาพการสอนของอาจารย์ การพัฒนาอาจารย์ในด้านการสอน สื่อ สนับสนุนการเรียนรู้ นำมาซึ่งความรู้สึที่ดีต่อนักศึกษา เกิดความรักและความศรัทธา เจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนและส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษา และงานวิจัยของจิตชนก เชิงเขาว์ และคณะ (2541, หน้า 150) พบว่า มีคุณลักษณะ 3 ด้านที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ องค์ประกอบด้านบริหาร โรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของครู และคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับดัชนีชี้วัดคุณลักษณะการจัดการเรียนการสอนของครู ประกอบไปด้วยความรู้ ความสามารถในการสอนของครู คุณลักษณะส่วนตัวของครู และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน

2.2.2 ปัจจัยภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางบวกต่อประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตเชิงวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ปัจจัยภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหารมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบผ่านคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ต่อประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า เมื่อภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหารสูง จะนำไปสู่ประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตเชิงวิชาการ สูงขึ้นด้วย ทั้งนี้ ปัจจัยภาวะผู้นำทางด้านการจัดการของผู้บริหารมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบผ่านคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู และคุณภาพการสอนของครู ต่อประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ ที่เป็นเช่นนี้เพราะอาจมีตัวแปรคั่นกลาง (Mediator) เช่น ภาวะความเครียดจากการทำงานของครู เนื่องจากครูส่วนใหญ่สอนไม่ตรงกับวิชาเอก (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2549) ขาดความรู้และประสบการณ์ บางส่วนไม่ได้รับการศึกษาวิชาชีพครูเลย (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2552) เป็นผลให้ครูขาดความรู้ความเข้าใจในความเป็นครู จิตวิญญาณของความเป็นครูไม่ได้รับการส่งเสริม และพัฒนาอย่างเป็นระบบ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพการสอนของครู และประสิทธิภาพโรงเรียนด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ

ข้อค้นพบนี้เช่นเดียวกับ ถาวร เสงี่ยมยศ (2550) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพโรงเรียน พบว่าตัวแปรที่มีผลทางอ้อมเชิงบวก ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร บรรยากาศโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ ศรีวาริรัตน์ (2551) ที่ศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางบวก

ต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู และสอดคล้องกับ บัญชา แสนทวี (2539) กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ (2536) พบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนส่งผลทางตรงและทางอ้อม ต่อประสิทธิภาพของครูผู้สอนในการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน และสามารถใช้พยากรณ์ ประสิทธิภาพของโรงเรียนในภาพรวมได้ค่อนข้างสูง โดยตัวพยากรณ์ประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชน ที่ดีที่สุดคือ พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

ปัจจัยภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อปัจจัย คุณภาพชีวิตการทำงานของครู มีขนาดอิทธิพลรวมเท่ากับ .816 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อธิบายได้ว่าภาวะความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ของครู ถ้าภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหารสูงจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตการทำงานเพิ่มสูงขึ้น ด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของดวงสมร กลิ่นเจริญ (2545, หน้า 54) ถึงความสำคัญของภาวะผู้นำ ทางวิชาการว่า ผู้บริหารที่มีความสามารถในการนำความรู้ ทักษะและเทคนิควิธีการ ต่าง ๆ มาใช้ ในการจัดการศึกษา ย่อมก่อให้เกิดประสิทธิผลแก่นักเรียนและโรงเรียน

2.2.3 ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ได้รับอิทธิพลทางบวกจากปัจจัยภาวะ ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หากภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหารสูงจะส่งผลให้คุณภาพชีวิตการทำงานเพิ่มสูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับ งานวิจัยของจุฬาลักษณ์ ชัยนารถ (2552) พบว่า คุณภาพชีวิตของครูได้รับอิทธิพลทางตรง

จากคุณลักษณะของผู้นำมากที่สุด รองลงได้แก่บรรยากาศองค์กร และการสนับสนุนทางสังคม

ในการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของครู มีอิทธิพลทางลบ ต่อประสิทธิภาพโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสูง จะทำให้ประสิทธิภาพโรงเรียนต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของอุษณีย์ รักซ้อน (2543) พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ที่เป็นเช่นนี้ เพราะอาจมี ตัวแปรคั่นกลาง (Mediator) อื่นเข้ามาในการศึกษาครั้งนี้ ส่งผลให้คุณภาพชีวิต การทำงานของครูมีค่าขนาดอิทธิพลติดลบ เช่น ประสบการณ์ทำงานของครู เนื่องจากปัญหา ความปลอดภัยของครูและบุคลากรทางการศึกษานับตั้งแต่ปี 2547 ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพและความสำเร็จทางการศึกษามาก ทำให้ครูส่วนใหญ่มีการย้ายออกจากพื้นที่มาก และมีการลาออกเป็นประจำ (จารุวัจน์ สองเมือง, 2552, หน้า 92) ส่งผลให้โรงเรียนขาดแคลนครู ที่มีประสบการณ์ ซึ่งโรงเรียนมีการทดแทนครูในพื้นที่ ถึงแม้มีความสามารถดูแลนักเรียนได้ แต่ยังคงขาดความรู้และประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอน บางส่วนไม่ได้รับการศึกษาวิชาชีพ ครุเลย จึงต้องใช้เวลาในการพัฒนา (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2552) ประกอบกับครูส่วนใหญ่

จบไม่ตรงสาขาวิชา (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2549) เป็นผลให้ขาดความสามารถทางวิชาการ และเจตคติที่ดีในวิชาที่สอน สอดคล้องกับนิเถาะ แวอุเซ็ง (2552) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ เจตคติต่อวิชาที่สอน ความสามารถทางวิชาการ เจตคติต่อวิชาชีพ คุณลักษณะของความเป็นครู แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เพราะปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ตัวแปรคั่นกลาง (Mediator) ดังกล่าวอาจเข้ามามีผลต่อความสัมพันธ์ของตัวแปรคุณภาพชีวิตการทำงานของครู กับประสิทธิผลโรงเรียน ถ้ามีการควบคุมผลของตัวแปรคั่นกลาง (Mediator) โดยให้ค่าคงที่หรือขจัดอิทธิพล ออกจากตัวแปรทั้งสอง จะพบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของครู จะมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตเชิงวิชาการและไม่ใช่วิชาการ ได้

2.2.4 ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตเชิงวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลไม่ใช่วิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผ่านคุณภาพการสอนของครู ทั้งนี้ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนมีอิทธิพลทางบวกต่อคุณภาพการสอนของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อธิบายได้ว่าบรรยากาศโรงเรียน มีลักษณะแปรผันตรงต่อคุณภาพการสอนของครูและประสิทธิผลโรงเรียนไม่ใช่วิชาการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สอดคล้องกับ ถาวร เสงี่ยมยศ (2550) พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และบรรยากาศโรงเรียน มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียน และดวงสมร กลิ่นเจริญ (2545) พบว่า บรรยากาศในโรงเรียนเป็นปัจจัยด้านโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษารวมถึง งามอาจ นัยพัฒน์ (2544) พบว่า บรรยากาศในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความแปรปรวนในผลการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เช่นเดียวกับ ศักดิ์ศรีเรศ ประกอบผล (2539) และ จันทราณี สงวนนาม (2533) พบว่า บรรยากาศของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมีบรรยากาศดีกว่าโรงเรียนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ Sweetland & Hoy, 2000, p. 704) สรุปว่านักวิจัยและนักปฏิบัติการศึกษา ให้ความสำคัญเห็นสอดคล้องกันว่าบรรยากาศของโรงเรียนก่อให้เกิดความแตกต่างในสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ของโรงเรียน

ทั้งนี้ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน มีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อประสิทธิผลโรงเรียนเชิงวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้มีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Teodorovic (2011) ศึกษาปัจจัยสัมพันธ์กับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นเรียนและโรงเรียน พบว่า บรรยากาศโรงเรียนและวัฒนธรรมโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางลบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ที่เป็นเช่นนี้เพราะอาจมี ตัวแปรคั่นกลาง (Mediator) อื่นที่ไม่เกิดการศึกษาในครั้งนี้ ส่งผลให้บรรยากาศโรงเรียนดี มีค่าขนาดอิทธิพลติดลบ เช่น ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร ดังข้อค้นพบของการวิจัยของอัมมาร สยามวาลา และคณะ (2551) พบว่า ปัญหาความล้มเหลวของการศึกษาไทยไม่ได้มาจากการขาดทรัพยากรที่จำเป็น แต่ขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร สอดคล้องกับข้อค้นพบของซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ (2551) พบว่า ปัญหาส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้สมัยใหม่ ไม่เอื้อปัญหาการจัดการเรียนรู้ ซึ่งตัวแปรดังกล่าวอาจเข้ามามีผลต่อความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง ถ้ามีการควบคุมผลของตัวแปรแทรกซ้อน โดยให้ตัวแปรแทรกซ้อนคงที่หรือขจัดอิทธิพลของตัวแปรแทรกซ้อน ออกจากตัวแปรทั้งสอง จะพบว่าบรรยากาศของโรงเรียนจะมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามได้

และข้อค้นพบในการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สิ่งแวดล้อมการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมทางด้านวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม อยู่ในระดับปานกลาง เพราะด้วยข้อจำกัดในด้านงบประมาณของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม (นางวัลย์ ปานกาเซ็ง แมงกาจิ, 2551, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2549) ทำให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนต้องมีการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมทางด้านวิชาการ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ภายใต้งบประมาณที่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด เป็นผลให้ขนาดอิทธิพลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามโดยรวมเชิงบวกเท่ากับ .095 แต่ทั้งนี้โรงเรียนก็ยังคงมีความต้องการที่จะให้มีบรรยากาศโรงเรียนที่ดีเพราะปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพการสอนของครู และส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของนิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ (2550) ศึกษาการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาการจัดการศึกษาในด้านวิชาการและสภาพแวดล้อมโรงเรียน โดยเฉพาะการบูรณาการการศึกษาให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ และความต้องการของท้องถิ่น ความร่วมมือกับชุมชน พัฒนาบรรยากาศและสภาพแวดล้อมโรงเรียน เพราะปัจจัยดังกล่าวช่วยให้ประสิทธิผลโรงเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภชัย สว่างภพ (2555) พรรณวิภา เสาเวียง (2549) เฉลิมพล โพธิ์ศรี (2546) และ McBer (2006) พบว่า บรรยากาศโรงเรียน โดยเฉพาะบรรยากาศทางด้านวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพการสอนของครู

3. ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุแบบพหุระดับของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการตรวจสอบความตรงหรือความสอดคล้องของโมเดลพหุระดับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับนักเรียนและระดับโรงเรียน พบว่าประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีความผันแปรตามการรับรู้ของนักเรียนแต่ละบุคคลและตามการรับรู้ของครู และผู้บริหารในแต่ละโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3.1 ตัวแปรทำนายระดับนักเรียน

เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลของตัวแปรทำนายปัจจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน และเสริมฐานะของผู้ปกครอง พบว่าไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตเชิงวิชาการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ทั้งนี้มีเพียงปัจจัยความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน เพียงปัจจัยเดียวเท่านั้นที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านผลผลิตไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 5.3 ทั้งนี้ผู้วิจัยขออภิปรายในแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับโรงเรียน รายละเอียดดังนี้

3.1.1 ปัจจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน เสริมฐานะของผู้ปกครอง ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตเชิงวิชาการที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 อธิบายได้ว่า ตัวแปรทำนายพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน เสริมฐานะของผู้ปกครอง มีความแปรปรวนไม่เพียงพอที่จะทำนายประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตเชิงวิชาการได้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้รับอิทธิพลอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน หรือจากระดับที่สูงกว่าร่วมด้วย เช่น คุณภาพการสอนของครู และภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิดชนก เริงเซว และคณะ (2541, หน้า 150) พบว่า มีคุณลักษณะ 3 ด้านที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของครู และคุณลักษณะของนักเรียน และสอดคล้องกับคำกล่าวของ Hill (1996) กล่าวว่า ความสำคัญของความเป็นผู้นำทางวิชาการกับกระบวนการเรียนการสอนมีความสำคัญยิ่งเพราะว่าความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง

ในผลการเรียนรู้ของนักเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา นักเรียนมีความเชื่อและศรัทธาในตัวบุคคลโดยเฉพาะครูและผู้บริหารโรงเรียน เนื่องจากอิทธิพลของศาสนา และความเป็นเอกลักษณ์ของชาวมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ยังคงเหนียวแน่นและมั่นคง ผู้ปกครองเป็นผู้ตัดสินใจในการศึกษาของนักเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องเรียนน้อยมาก ทำให้นักเรียนในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามส่วนใหญ่ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำขาดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้านวิชาการ อีกทั้งผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้น้อย สิ่งนี้ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพึงพอใจ ทุกรายวิชามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ (ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ, 2551)

3.1.2 ปัจจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง

ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 มีเพียงปัจจัยความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน เพียงปัจจัยเดียวเท่านั้นที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ด้านผลผลิตไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นแสดงว่าในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับนักเรียนระดับเดียวพบว่า ปัจจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน และเศรษฐฐานะของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งไม่สอดคล้องในการวิเคราะห์หุ้ระดับพบว่า ปัจจัยพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เศรษฐฐานะของผู้ปกครอง ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ ทั้งนี้อาจได้รับอิทธิพลอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน หรือจากระดับที่สูงกว่าร่วมด้วย เช่น คุณภาพการสอนของครู และภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร สอดคล้องกับ ดวงสมร กลิ่นเจริญ (2545, หน้า 54) กล่าวถึงความสำคัญของครูผู้สอน และภาวะผู้นำทางวิชาการว่าครูผู้สอน และผู้บริหารที่มีความสามารถในการนำความรู้ ทักษะและเทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ย่อมก่อให้เกิดประสิทธิผลแก่นักเรียนและโรงเรียน โดยอย่างเฉพาะอย่างยิ่ง โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม นักเรียนมีความเชื่อและศรัทธาต่อครูและบริหารโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะอิทธิพลของศาสนา และความเป็นเอกลักษณ์ของชาวมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ยังคงเหนียวแน่นและมั่นคง ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาขนาดอิทธิพลของตัวแปรทำนายที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนไม่ใช่วิชาการ พบว่า ความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนที่ไม่ใช่วิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หากปัจจัยความเอาใจใส่

ของผู้ปกครองต่อการเรียนสูงจะส่งผลให้ประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการเพิ่มสูงขึ้นด้วย ที่เป็นเช่นนี้เพราะครอบครัวเป็นหน่วยที่ทำหน้าที่อบรมนักเรียนได้ใกล้ชิดที่สุด (นพมาศ ชีรเวคิน, 2542, หน้า 11) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการผลักดันเยาวชนให้เข้าสู่วงวนแห่งปัญหาหรือจะเหนี่ยวรั้งเยาวชนให้ห่างไกลปัญหาในขณะเดียวกัน (ธวัชชัย พินประเสริฐ, 2545, หน้า 21) นอกจากนี้ผลการวิจัยของ งามอาจ นัยพัฒน์ (2544) และ อุไร บัวทอง (2543) คัดนางค์ มณีศรี และสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2541) ชี้ชัดลงไปว่า การสนับสนุนทางจิตใจจากพ่อแม่ และการกระตุ้นทางปัญญา มีความสัมพันธ์ทางบวกต่อผลทางการเรียนของนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราณี หล้าเบญจสะ (2553) พบว่า ตัวแปรระดับนักเรียนที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ เจตคติต่อการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน และการสนับสนุนทางด้านการเรียนของผู้ปกครอง

3.2 ตัวแปรทำนายระดับโรงเรียน

ประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตเชิงวิชาการ ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจาก ปัจจัยคุณภาพการสอนของครู ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และได้รับอิทธิพลโดยรวมเชิงบวก จากปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 32.4 ทั้งนี้เพียงมีปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน เพียงปัจจัยเดียวที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนไม่เชิงวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายร้อยละ 81

ปัจจัยคุณภาพการสอนของครูได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน มีขนาดอิทธิพลแปรผันตรงต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านผลผลิตเชิงวิชาการ และปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาอิทธิพลโดยรวมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า คุณภาพการสอนของครู มีขนาดอิทธิพลสูงสุด รองลงมา ความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร และบรรยากาศโรงเรียน ตามลำดับ

ผู้วิจัยขออภิปรายในแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในระดับโรงเรียน รายละเอียดดังนี้

3.2.1 ประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตเชิงวิชาการ

ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากปัจจัยคุณภาพการสอนของครู และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และได้รับอิทธิพลโดยรวมเชิงบวกจากบรรยากาศโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 แสดงว่า ถ้าคุณภาพการสอนของครู ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสูง และบรรยากาศโรงเรียนสูง จะทำให้ประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตเชิงวิชาการสูงขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของนริศ สวัสดิ์ (2550) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร มีอิทธิพลต่อค่าเฉลี่ยของประสิทธิผลโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 สอดคล้องกับ Mann and Lawrence (1983 cited in Mann, 1989) ที่พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ คุณลักษณะและพฤติกรรมของครู คุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้บริหาร บรรยากาศในโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชิดชนก เจริญ และคณะ (2541) พบว่า มีคุณลักษณะ 3 ด้านที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ องค์ประกอบด้านบริหาร โรงเรียน การจัดการเรียนการสอนของครู และคุณลักษณะของนักเรียน สำหรับด้านชีวิตคุณลักษณะการจัดการเรียนการสอนของครู คือความรู้ ความสามารถในการสอนของครูคุณลักษณะส่วนตัวของครู และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สอดคล้องกับ จิราพร ขุนนะ (2540) พบว่า คุณภาพการสอนของครู ความสามารถทางการเรียน การส่งเสริมของครอบครัว กิจนิสัยในการเรียน และเจตคติต่อการเรียน มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2.2 ปัจจัยคุณภาพการสอนของครู ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นผลผลิตไม่ใช่วิชาการ ทั้งนี้เพียงมีปัจจัยบรรยากาศโรงเรียน เพียงปัจจัยเดียวที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลโรงเรียนไม่เชิงวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย ร้อยละ 81 แสดงว่า ในการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุระดับ โรงเรียนระดับเดียว พบว่า ปัจจัยคุณภาพการสอนของครู ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และคุณภาพชีวิตการทำงานของครู มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ในการวิเคราะห์หุ้ระดับ พบว่า ปัจจัยคุณภาพการสอนของครู ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ ทั้งนี้อาจได้รับอิทธิพลอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน หรืออาจเป็นเพราะในสภาพปัจจุบัน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ประสบปัญหาในการจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการจัดกิจกรรมของผู้เรียน จากข้อค้นพบในการศึกษาการจัดการศึกษาคณาคุณภาพทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของรุ่ง แก้วแดง (2548) พบว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ที่ขาดการบูรณาการระหว่างความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาสาระ รายวิชาสามัญกับสาระความเข้าใจ

ด้านศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม การเรียนการสอนมีลักษณะแยกออกจากวิถีชีวิตที่แท้จริงพึงเรียนรู้
ทั้งทางความรู้คุณธรรม

ผลการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา (2549) พบว่า ปัญหาสำคัญของการจัดการ
การศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือขาดผู้บริหารมืออาชีพ ผู้บริหารไม่มีความรู้
ด้านการบริหารจัดการ เพราะส่วนใหญ่สืบทอดกันมาจากระบบเครือญาติ งบประมาณที่รัฐจัดสรร
ไม่เพียงพอ เนื่องจากรัฐจัดสรรสำหรับนักเรียนที่เรียนสามัญเพียงอย่างเดียว แต่ทางโรงเรียน
ต้องนำมาใช้ในการบริหารจัดการทั้งสามัญและศาสนา ทำให้มีค่าใช้จ่ายเป็นสองเท่า ประกอบกับ
โรงเรียนขาดการวางแผนที่ดีในการบริหารงบประมาณ และผู้บริหารโรงเรียนบางโรงเรียน
ใช้งบประมาณผิดวัตถุประสงค์ จึงไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ โรงเรียนขาดระบบการวางแผน
ที่ด้านด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และขาดการพัฒนาบุคลากรในระยะยาว เช่น การสร้าง
แรงจูงใจในการทำงาน การสร้างขวัญและกำลังใจ หลักประกันความมั่นคงในอาชีพ บุคลากร
บางส่วนที่รับเข้ามาทำงานเป็นเครือญาติหรือระบบอุปถัมภ์ โดยไม่ได้พิจารณาความรู้ความสามารถ
ในการทำงาน ทำให้ระบบการบริหารอ่อนแอ เพราะผู้บริหารมีความเกรงใจ บุคลากรบางคนเป็นคน
เก่า ๆ ไม่มีความพร้อมที่จะยอมรับเทคโนโลยีและวิธีการสอนในรูปแบบใหม่ ๆ ได้ ครูไม่มีความรู้
และความเข้าใจเพียงพอในการบูรณาการหลักสูตร รวมทั้งบุคลากรที่ทำงานด้านหลักสูตร
ไม่มีความต่อเนื่อง เนื่องจากการออกบ่อย ๆ ของบุคลากร

งานวิจัยของชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ (2551) ศึกษาการพัฒนาคุณภาพ
การจัดการตามวิถีอิสลามใน โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเพื่อบูรณาภาพสังคมในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ พบว่า 1) ด้านการจัดการ ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร กระบวนการบริหารไม่เป็นระบบอย่างชัดเจน
การบริหารงบประมาณไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด และงบประมาณมีอยู่อย่างจำกัด
ขาดการบริหารอย่างมีส่วนร่วม และการได้รับการพัฒนาจากหน่วยงานมีน้อย 2) ด้านการจัด
การจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่
ผู้เรียนมีความต้องการกิจกรรมที่ตอบสนองในการเรียนของผู้เรียนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและ
วัฒนธรรมท้องถิ่น การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นักเรียนขาด
ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ด้านวิชาการ ผลสัมฤทธิ์ไม่เป็นที่น่าพอใจ และมีปัญหาคุณธรรม
และจริยธรรมตามวิถีอิสลามของนักเรียน 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน ปัญหาและความต้องการ
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีดังนี้ ความมั่นคงในอาชีพครู การขาดแคลน อัตราค่าจ้างครู สื่อ
แหล่งเรียนรู้และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ และผู้ปกครองและชุมชนไม่ค่อยมี
ส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครู

ทั้งนี้สภาพปัจจุบันยังพบว่าโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามปัจจุบันขาดการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เนื่องจากหลักสูตรที่ใช้ยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน การจัดหลักสูตรสายสามัญและอิสลามยังขาดการบูรณาการหลักสูตรเข้าด้วยกันอย่างดีพอ ยังไม่เป็นที่พอใจของชุมชน สอดคล้องกับความเห็นของอิบราฮีม ณรงค์รักษาเขต (2551, หน้า 161) ที่ระบุว่า การบูรณาการจัดการศึกษาในปัจจุบันยังไม่สามารถให้ผลได้เป็นที่น่าพอใจ เพราะเป็นการบูรณาการที่ไม่ใช่ความหมายแท้จริงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาภรณ์ ตังตรง ไพโรจน์ และคณะ (2549, หน้า 111) ระบุว่า ปัญหาในการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม คือ การบูรณาการครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ การบูรณาการปัจจุบันเป็นการบูรณาการสาระวิชาเท่านั้น ไม่ใช่การบูรณาการหลักสูตร เป็นเพียงการนำวิชาของแต่ละกลุ่มวิชามารวมกัน โดยการแบ่งสรรเวลาของการเรียนวิชาสายสามัญ ซึ่งทำให้การสอนในแต่ละวิชามีคุณภาพลดน้อยลงเพราะต้องแบ่งเวลาให้กับการสอนในวิชาอื่น ๆ ด้วย และจากการศึกษาของจารุวัจน์ สองเมือง และคณะ (2552, หน้า 91 – 92) พบว่า ครูให้ความสำคัญต่อการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น แต่การดำเนินการให้เกิดการบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนยังเป็นสิ่งที่ยาก เนื่องจากการบูรณาการการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันยังทำได้ในขอบเขตที่จำกัด โดยมีสาเหตุจากความรู้ความเข้าใจของครู ครูที่สอนในวิชาสามัญมีขอบเขตจำกัดในการนำองค์ความรู้ทางศาสนามาแนะนำเสนอในชั้นเรียน ในขณะที่ครูสอนวิชาศาสนามีขอบเขตจำกัดในการนำความรู้ทางสามัญมาแนะนำเสนอในชั้นเรียน

จากปัญหาและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามดังกล่าว ทำให้ปัจจัยคุณภาพการสอนของครู ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร และคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ไม่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ ทั้งนี้อิทธิพลของศาสนา และความเป็นเอกลักษณ์ของชาวมุสลิม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่ยังคงเหนียวแน่นและมั่นคงทำให้บรรยากาศโรงเรียน ซึ่งวัดจากตัวชี้วัดสิ่งแวดล้อมทางด้านวิชาการ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมในการบริหารจัดการ ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามเป็นผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำงานร้อยละ 81

3.2.3 ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตเชิงวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ทั้งนี้ มีขนาดอิทธิพลโดยรวมเชิงบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตเชิงวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่ามีปัจจัยหรือตัวแปรกั้นกลาง (Mediator)

ที่ไม่ได้เกิดจากการศึกษาครั้งนี้ เช่น ขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร ดังข้อค้นพบจากงานวิจัยของอัมมาร สยามวาลา และคณะ (2555) พบว่า ปัญหาความล้มเหลวของการศึกษาไทยไม่ได้มาจากการขาดทรัพยากรที่จำเป็นแต่ขาดประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร อันเนื่องมาจากความรับผิดชอบของระบบการศึกษาต่อนักเรียนและผู้ปกครอง นักเรียนส่วนใหญ่ยังใช้ทรัพยากรไม่มีประสิทธิภาพ และแหล่งเรียนรู้สมัยใหม่เอื้อต่อการเรียนรู้ (หุมนศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ, 2551) ซึ่งตัวแปรดังกล่าวอาจเข้ามามีผลต่อความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง ถ้ามีการควบคุมผลของตัวแปรแทรกซ้อน โดยให้ตัวแปรแทรกซ้อนคงที่หรือขจัดอิทธิพลของตัวแปรแทรกซ้อน ออกจากตัวแปรทั้งสอง จะพบว่าบรรยากาศของโรงเรียนจะมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตเชิงวิชาการ ได้

3.2.4 ปัจจัยบรรยากาศโรงเรียนอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ถ้าบรรยากาศโรงเรียนลดลงจะส่งผลให้ประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการลดลงด้วย จากข้อค้นพบในการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สิ่งแวดล้อมการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และสิ่งแวดล้อมทางด้านวิชาการ ของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอยู่ในระดับปานกลาง เพราะด้วยข้อจำกัดในด้านงบประมาณของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาที่รายได้ส่วนใหญ่มาจากเงินอุดหนุนรายหัวที่รัฐจัดให้ (นาวาลย์ ปานกาแข็ง แมงกาจิ, 2551; มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2549) ไม่เพียงพอต่อการบริหารงานโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ทำให้ผู้บริหาร และครูผู้สอนต้องมีการบริหารจัดการ สิ่งแวดล้อมทางด้านวิชาการ และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ภายใต้งบประมาณที่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งผลให้คุณภาพทางการศึกษาอยู่ในระดับต้องปรับปรุงเมื่อเทียบกับโรงเรียนทั่วไป (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2549, หุมนศักดิ์ อินทร์รักษ์ และคณะ, 2551)

ทั้งนี้โรงเรียนก็ยังมีความต้องการที่จะให้มีบรรยากาศโรงเรียนที่ดีเพราะปัจจัยดังกล่าวส่งผลต่อคุณภาพการสอนของครู และส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนในที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี หล้าเบ็ญสะ (2553) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี พบว่า ตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ คุณภาพการสอนของครู และสภาพแวดล้อมทางวิชาการของโรงเรียน โดยตัวแปรทั้งสองสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 50.7 และ

สอดคล้องกับงานวิจัยของนิเลาะ แวอุเซ็ง และคณะ (2550) ศึกษาการจัดการศึกษาโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีความต้องการในการพัฒนาการจัดการศึกษาในด้านวิชาการและสภาพแวดล้อมโรงเรียน โดยเฉพาะการบูรณาการ การศึกษา ให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ และความต้องการของท้องถิ่น ความร่วมมือกับชุมชน พัฒนابรรยากาศ และสภาพแวดล้อมโรงเรียน

3.2.5 ปัจจัยคุณภาพการสอนของครูได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวกจากปัจจัย บรรยากาศโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเมื่อบรรยากาศโรงเรียนดีจะช่วย ให้คุณภาพการสอนของครูเพิ่มขึ้นสูงด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อุไรพรรณ เจนวานิชยานนท์ (2537) ในประเด็นที่ว่า คุณภาพการสอนของอาจารย์ การพัฒนาอาจารย์ในการสอน สื่อ สนับสนุนการเรียน นำมาซึ่งความรู้สึที่ดีต่อนักศึกษา เกิดความรักและความศรัทธา เจตคติที่ดี ต่อการเรียนการสอนและส่งผลต่อคุณภาพทางการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภชัย สว่างภพ (2555) พรรณวิภา เสาเวียง (2549) เฉลิมพล โพธิ์ศรี (2546) และ McBer (2000) พบว่า บรรยากาศโรงเรียน โดยเฉพาะบรรยากาศทางด้านวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวก กับคุณภาพการสอนของครู

3.2.6 ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ได้รับอิทธิพลทางตรงเชิงบวก จากความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในปัจจุบันได้รับการอบรมตามหลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเพิ่มความรู้ความสามารถและ ทักษะการบริหารงาน ดังข้อค้นพบจากการวิจัย พบว่า ระดับการศึกษาของผู้บริหารโดยเฉลี่ย อยู่ในระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ทำงานโดยเฉลี่ย 17 ปี จึงทำให้ผู้บริหารมีความรู้ ความสามารถในการใช้เทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของจุฬาลักษณ์ ชัยนารถ (2552) ศึกษา โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า คุณภาพชีวิตของครูได้รับอิทธิพลทางตรงจากคุณลักษณะของผู้นำ มากที่สุด รองลงได้แก่บรรยากาศองค์กร และการสนับสนุนทางสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ กรรณิการ์ ศรีวาริรัตน์ (2551) ศึกษาโมเดล เชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู พบว่า การสนับสนุนจากโรงเรียน ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความสัมพันธ์กับผู้บริหาร นโยบายการบริหาร โรงเรียนในส่วนของการทำงานของครู ภาระงานที่รับผิดชอบในโรงเรียน ความสัมพันธ์กับเพื่อน ร่วมงาน ความสัมพันธ์กับนักเรียน สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่เอื้อต่อการทำงาน มีอิทธิพล ทางทางตรงเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตของครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าเมื่อครูมีปัจจัย ด้านโรงเรียนสูงขึ้นก็จะทำให้ครูมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

การประยุกต์โมเดลเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นวิธีการเชิงสถิติที่มีโครงสร้างเป็นระดับคลัสเตอร์และมีความสลับซับซ้อน การวิเคราะห์ผลทางสถิติจะต้องทำโดยเข้าใจกระบวนการและบริบทของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ซึ่งงานวิจัยนี้ครอบคลุมเฉพาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ 5 จังหวัด คือ นราธิวาส ยะลา ปัตตานี สงขลา และสตูล ดังนั้น หากองค์กรอื่น ๆ ที่นอกเหนือเขตเขตของการวิจัย ต้องการนำมาปรับใช้ ควรปรับในส่วนเครื่องมือและตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานนั้น ๆ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติที่ได้จากงานวิจัย ผู้วิจัยเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัย ประสิทธิภาพโรงเรียนจะมีความผูกพันกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู และบรรยากาศโรงเรียน ดังนั้น โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ควรให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู บรรยากาศโรงเรียน ให้เอื้อต่อทำงานของครู และส่งเสริมบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้น
2. การวิจัยพบว่า ปัจจัยระดับนักเรียน ตัวแปรความเอาใจใส่ของผู้ปกครองต่อการเรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตเชิงวิชาการ ดังนั้น ครู และผู้ปกครองควรสร้างปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อครูและโรงเรียน และมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนทางตรงและทางอ้อม
3. ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรคุณภาพการสอนของครู และภาวะผู้นำทางด้านวิชาการในระดับโรงเรียน ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ มีเพียงปัจจัยเดียวที่ส่งผล คือบรรยากาศโรงเรียน นั่นคือกระบวนการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ ในโรงเรียนจากครูผู้สอน และภาวะผู้นำทางด้านวิชาการของผู้บริหาร ไม่ได้ทำให้เกิดความแตกต่างการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ควรส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในปัจจุบันมีความแตกต่างกันมาก การส่งเสริมบทบาทการเรียนรู้ของนักเรียนมีขอบเขตจำกัด ดังนั้น ควรนำระบบการเรียนรู้อื่น ๆ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น ระบบอีเลิร์นนิง เป็นต้น ซึ่งระบบดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนและลดข้อจำกัดของการสร้างบทบาทของนักเรียนในชั้นเรียน และส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนได้

4. จากผลการศึกษาปัจจัยคุณภาพการสอนของครู และภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ พฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ แต่ปัจจัยคุณภาพการสอนของครู และภาวะผู้นำทางด้านวิชาการ ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตเชิงวิชาการ แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาขาดการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ขาดการเชื่อมโยงหลักสูตรที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ขาดการบูรณาการระหว่างความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาสาระ รายวิชาสามัญกับสาระความเข้าใจด้านศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม มีการเรียนการสอนมีลักษณะแยกออกจากวิถีชีวิตที่แท้จริงทั้งเรียนรู้ทั้งทางความรู้ คู่คุณธรรม ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยบูรณาการหลักสูตรอิสลามศึกษาและหลักสูตรสามัญ ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของประชาชน อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลให้ตัวแปรประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ด้านผลผลิตเชิงวิชาการและด้านผลผลิตที่ไม่ใช่วิชาการ โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
2. ควรศึกษาโมเดลการพัฒนาคุณภาพการสอนของครู และพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไป
3. ควรศึกษาสาเหตุที่ทำให้ตัวแปรพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ไม่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต่อไป
4. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมที่คาดว่าจะส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เช่น ความคาดหวังในการศึกษาต่อของนักเรียน และความคาดหวังทางการศึกษาของผู้ปกครอง เป็นต้น
5. ควรมีการพัฒนาเครื่องมือวัดประสิทธิผลโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามด้านผลผลิตเชิงวิชาการ ของตัวชี้วัดความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบยืนยันพหุระดับ (Multilevel CFA) ที่มีความตรงเชิงโครงสร้างหรือมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์